

Виходить 6 разів на місяць.

Ціна одного примірника 2 фен.

Дрібних рукописів редакція авторам не звертає.

Ч. 3. ————— **Вецляр, 15. СІЧНЯ 1917. р.** ————— **III рік. Ч. 50.**

До всіх Громадян Вецлярського табору.

Високоповажані Панове Товариші!

Коли пробив кінець тяжкого для нас і нашого нещасного краю 1916. року, наспіла урочиста заява союзників Росії, що вони всі, разом з Росією, стоять за свободу, вільний розвиток і самостійне державне життя всіх поневолених народів!

Ми знаємо, як виглядає російська свобода, який вона готує Україні вільний розвиток і якими прокляттями стрінула би вона наше самостійне державне життя!

А проте, Панове Товариші, війна після відкинення Росією і її союзниками мирового пропозиція мусить піти далі по лінії визволення поневолених народів Росії.

За самостійною Польщею 1916. року мусить повстати в наступаючій 1917. році самостійна Україна!

Невтомною дружною працею, Панове Товариші, готуйтесь до великих подій на нашій скривавленій землі.

Приспану Україну, окрадену з її матеріальних і духових багатств збудили вороги!

Наближається час, коли Дніпро понесе кров ворожу у Чорне море.

Хай швидче наступає сей тяжкий і великий час.

Бажаю, щоб він всіх нас застав готовими, об'єднаними одною ціллю, одним бажанням сповнити заповіт нашого Пророка в наступаючій 1917. році!

За Союз визволення України:

31. грудня 1916.
(13. січня 1917).

О.Л. СКОРОПИС.

Н а ш и м д і т я м.

„Я вас прошу, дайте се письмо прочитати полоненим Українцям“.

(З листа учня української школи на Волині до Союзу Визволення України).

В тій частині Волині, яку тепер посідають німецькі й австрійські війська, зав-

дяки заходам Союзу Визволення України відкрито кількадесят початкових українських народніх шкіл, в яких працюють місцеві й галицько-буковинські учителі та учительки. Волинські діти полюбили свою рідну школу й не можуть з неї натішити

ся. Відчуваючи потребу подякувати добрим людям, що дали їм змогу вчити ся, дїтваки пишуть листи до Союзу Визволення України. Багато таких листів наспіло отсе з села Любомля. Ось деякі з них:

„Вже шість місяців,—пише один учень,—як мене вигнали з хати. І у мене нема ні мами, ні тата. Мама померла, а тато згубив ся. Тепер я сам годуюсь“.

Другий виказує своє задоволення зі школи:

„Нині я прийшов перший раз до школи. Мені дуже вподобало ся в школі. В школі єсть багато учеників і єсть великий портрет Шевченка і Івана Франка, оден хлопець казав, що він помер недавно. І ще єсть ікона Спасителя. Панї учителька учить нас по українському і по німецькому. Я седж в третьому класі“.

Дівчинка Гандзя скаржить ся, що мало дївчат є у школі, але zarazом потїшає себе, що як кінчить ся робота, то вони прийдуть.

Інший учень звертаєть ся до Союзу:

„Панї учителька розказувала, що Ви (Союз) помагаєте українським школам і полоненим Українцям і єще говорила, що полонені роблять дуже гарні представлення. До нас приходять Українські Сїчові Стрільці. Вони приносять нам багато книжок і газету Союзу Визволення України. Я, тато і сестра читаємо газету і книжки. Я вас прошу, дайте се письмо прочитати полоненим Українцям“.

Се пишуть діти, які хоч і потерпіли в теперішню війну, але принаймні лишили ся на Волині, коли не в своєму селї, то поблизу, в сусїдньому. Крім них є ще багато сіромах з Холмщини й Волині, яких недоля змусила блукати по непривїтних бараках, далеко, далеко від дому, часто-густо без батька й матері, бо маму „куля вбила“, тату ся теж, або він до полону попав, чи поневіряєть ся на позиції.

Ось до тих то дїтей, що лишили ся вдома чи мандрують по бараках прийшли з щирим серцем добрі люде, щоб допомогти їм, розважити, навчити письма і всім цим полекшити тяжку долю, заступити батька й матір. Разом із Союзом Визволення України й галицькими й буковинськими братами нашими щиро відгукнули ся на людське лихо й полонені українських таборів. Наш табор з робітничими командами на протязі

трох останніх місяців зібрав жертв на Волинські школи й дїтей утікачів, що опинили ся в австрійських бараках, далеко понад тисячу марок. Гроші, як на сучасні тяжкі обставини, чималі, а, головне, від щирого серця пожертвовані. Як любо було слухати щирі слова товаришів полонених на останніх трох засіданнях Чайні, якою радістю світили ся їхні очі при одній згадці про дїтей. Як та євангельська вдовиця віддали вони останню лепту на добре діло, пожертвували все і дивіденд на паї і всі гроші, що назбирали на святкування Різдва. И не диво, бо наш народ добрий, жертволюбивий, вразливий на людське лихо.

Будемо сподівати ся, що й на далї, товариші, які нині пробувають в таборі й які працюють на робітничих командах, підтримають святе діло, допоможуть нашим дїтям в сю тяжку годину, надсилаючи жертви на волинські школи й на дїтей утікачів.

„Я вас прошу, дайте се письмо прочитати полоненим Українцям!“—пишуть наші діти й ми їм відповідаємо:

Так, наші любі й дорогі, ми читаємо Ваші листи і тїшимо ся разом із Вами, що маєте нагоду вчити ся на рідній мові. Радїємо, що наша безталанна Україна матиме щирих і вірних дїтей, а не покручів-первертнів, які цурають ся всього рідного, зневажають мову, що її чули від батька, матері, й лише тукають: „не нада нам просвіти!“

Свій.

В німецькій школі.

Недавно тому ходило нас п'ятьох учителїв у німецьку школу в Дутенгофен. Хоч невелике село, а має 5-клясову школу. 58 дїтей припадає на одного учителя, і кожне з тих дїтей біжить за знанням на перегони. Не встиг учитель децю запитати, а вже кілька десятків маленьких рук підносить ся що раз вище, щоби учитель замітив і запитав. В нас буває таке, що дитина скаже одне слово тай треба ждати, а тут дїтвора відповість навіть і цілу казку в одній хвилі. Такі тяжкі рахунки як проценти в пам'яті розв'язували (1. кляса,) найстарші. Хтоб з нас в протязу 1 минути дав відповідь на такі задачі:

1) В клясі має бути 72 дїтей; сьогодні не прийшло чотирі ученики. Скільки % учеників бракує в клясі?

2) Є 80 яблук; з них 2 яблоні всохли. Який процент буде посохлих?

3) На 20 дерев припадає $3\frac{1}{2}\%$ груш. Скільки маємо груш?

Ці всі 3 задачі були розв'язані самими дітьми німецькими в протягу 1 хвилини. Коли в нас на Україні учитель, щоб винитати дитину одну потребує 5 або 10 хвилин—в Німеччині, в тій школі, де ми були, відповідали в 3. класі семеро дітей в одну хвилину і то відповіді повними скінченими реченнями.

А розкази, — з одного слова і вже оповіданні. Читали в 2 класі вірш німецького поета Улянда „Старий мужик до свого сина.“ От хочби таке слово „вірний“; здається кожному ясне слово і зрозуміле, але дитина німецька вже в школі вчить ся вишукувати все докладно.

—Хто є вірний?—питається вчитель (2 класи).

—Чоловік є вірний,—відповідає дитина.

Вчитель. Кому вірний?

1. дитина. Чоловік є вірний Богові.

2. дитина. Для батьківщини є також чоловік вірний.

3. дитина. Діти для батьків є вірні.

4. дитина. Листя ялиці є для неї вірне, бо держить ся галуззя як літо так і зиму.

5. дитина. Пес є для чоловіка вірний і т. д.

Вчитель. Що значить бути вірним?

1. дитина. Все пам'ятати і не забувати.

Вчитель. Що значить: Ми є вірні для вітчизни?

2. дитина відповідає: чи нам поводить ся зле, чи добре ми все не повинні забувати про нашу батьківщину і йти все їй на поміч і т. д.

Як бачимо з одного слова „вірний“ діти самі укладають в своїй маленькій головці цілу книжку.

—Кліпайте очима 3 рази—говорить вчителька наймолодшій класі—і 40 дітей те робить. Замикають ся оченята на хвилю, а мозок в той же час працює—числить раз-кліп, два-кліп, три-кліп.

—Держіть замкнені очі—приказує знов вчителька—і числить кілька я зроблю кроків (шагів). А сама вчителька ступає тихо-тихо. А діти? З зажмуреними очима напружили тільки слух; слухають слабенький дотик ноги до землі, а голова все при роботі числить. „Очі отворіть! Кілько кроків я ступила?“—„8 кроків ступили,“—відповідає знов 40 дітей з живим вдоволенням. І не скучно дитині йде наука; для неї це є якби й забавка. Навіть інспектор, який саме був в тій школі, для дітей начеб їхній батько. Свобідно собі з ним балакають, сміються ся.

На царській службі.

Років 15 тому назад умер мій старий батько, полишивши крім мене чотирох синів зі старою матір'ю, майже в чужій хаті.

Я був найстарший, тому й довело ся мені заробляти хліб на стару неньку й братів, а крім того треба було й одєжину справити. Працював, скільки мав сили, й хоч жили ми напівголодно, але в згоді.

Аж прийшла нещаслива для мене осінь р. 1908. Була неділя. Заходить до хати соцький та й каже, що на другу неділю маю їхати з іншими хлопцями до повітового міста до прийому, бо мені минув уже 21 рік і мушу служити на царській службі.

Цілий тиждень ходив я, мов сам не свій; за що не брав ся, робота падала з рук. Мати розважала, скільки могла й потішала, що, мовляв, „за Богом молитва, а за царем служба не пропаде.“

Крім того, я став пригадувати те, що колись мій покійний батько розказував про козаків, як вони воювали з Поляками, Татарами, та Москалями, як колись вільно жили, сами собою порядкували, гарно зодягали ся.

Тим часом забрали мені лоба й тому, що я був високого росту, хоч розуму й кат мав, то й призначено було мене до царської гвардії в Петербурзі.

Минув ще тиждень і погнали нас, зо 200 чоловіка, на залізницю, що була від нашого села за 15 верстов. Посідали до вагонів, на яких було написано „8 человек 40 лошадей“ і тільки на той день доплентались ми до Петербургу. Повели нас під вартою на якусь велику площу, де простояли добрих дві години, чекаючи начальства.

Та ось приїхало якихось багато панів із палетами на плечах, з блискучими гудзиками; один із них, мабуть старший, підійшов і почав штовхати кожного з нас у груди, примовляючи: „преображенец, сьмьоновец, фінляндец“ і т. д. За ним ішов величезний матрос, вигукував теж саме, брав кожного за пояс і відкидав геть, так що не один валяв ся на землі, а начальство задоволено сміялось.

Дійшла черга й до мене; я стояв ні живий, ні мертвий. „Фінляндец!“—гукнув начальник, а довідавшись, що я з Полтавщини, облаяв мене „хахлою“.

Не встигло ще начальство відійти, як клятий матрос схопив і кинув мене об землю, так що я й встати сам не зміг.

Чи ж дивно, що тут до школи не дзвонять і ніколи німецька дитина не запізниться ся. А щоб до школи не післати дитину, тут цього ніхто не може собі уявити.

8 літ до школи ходить кожна дитина і все хоче більше й більше знати. А в нас?.. Коли ж нашим дітям на Україні скаже вчитель на рідній українській мові: „діти, розімкніть очі!“

Коли?.. Від нас самих це залежить.

Подольк.

3 таборового життя.

Генеральна Старшина. 10. січня відбуло ся чергове засідання Генеральної Старшини, на якому прийнято звіти від таборових організацій з діяльності їх за останній тиждень, переміщено, або затвержено замість вибувших кілька баракових та бльокових старших та залагоджено різні біжучі справи.

На черговому засіданню Генеральн. Старшини дня 15. січня з початку також прийнято тижневі звіти з діяльності організацій, затвержено статут „Українського Клубу“ в нашому таборі та залагоджено різні біжучі справи організаційного життя. По за сим нічого важного з ухвал не ви-несено.

С. К.

„Січ.“ Товариство розвивається гарно. Прибувають все нові члени. За останній тиждень впи-

сало ся 24 січовики. Утворено другу сотню й обрано сотника т. Ч.

Чергові сходи на що четверга і вправи що суботи відбувають ся правильно.

11. січня на сходах ухвалено прохати, щоб другий барак пятого бльоку призначено було лише для січовиків, при якому має бути помешкання для січових одягів. Справа ся вже порушена й незабором буде залагоджена.

Січовик.

„Просвітна Громада“. 12. січня скликані були надзвичайні загальні збори Просвітної Громади ім. М. Драгоманова в справі улагодження читанок по баракам для тих людей, котрі не мають змоги ходити до школи на виклади. Справу вирішено так:

До кожного бльоку призначено по одному референту і одному репрезентанту, котрі мають улажувати по баракам читанки і реферати з дискусіями.

Крім того вибрано представника до Генер. Старш. і одного члена до заряду, на місце вибув-ших, які просили увільнити їх від доручених їм Громадою обовязків, котрих вони не можуть далі виконувати через працю в інших організаціях. Також обговорювались різні справи що до кіно, бібліотеки і т. н.

Жолуд.

Віче. В суботу, 13. січня в салі Народного Дому відбуло ся звичайне таборове віче. На вічі обговорювала ся справа з подарунками від Червоного Хреста, що на днях попали до нашого табору. Ще говорили про права й обовязки таборового роздавочного комітету.

Нарешті скінчено „розбивку“ й нас повели через місто на величезне подвір'я. Дорогою вартові (салдати) забороняли навіть забалакати до товариша й на кожному кроці кричали: „малчать, відійш как здесь много начальства“!

Діялось це у вечері; нас повели на кухню й дали якоїсь зупи, що, як кажуть, крупинка за пшонинкою ганялась по котлі з дубинкою. Та робити було нічого, прийшло ся сьорбати ту зупу. На кухню понаходило багато салдатів, що шукали своїх земляків, і між ними легко можна було розпізнати „кацапа“ від „хахла“, як тут казали. Підійшов до мене один салдат із двома „личками“, пита: „суп харош?“.

—Та добрий—відповідаю, а далі кажу: „а собаки у вас є?“.

—Нєт.

—А хто ж у вас стереже цей двір від злодіїв?

—Такіє дуракі, как ти.

Подивив ся на мене з підлоба й пішов. Так, думаю, попав на таку службу, де з чоловіка роблять собаку. Далі прийшло мені на думку, що на цій службі балакати заборонено й на всі запити треба лише відловідати: „так точно“, або: „нікак нєт“. Після вечері нас ще раз перевірили, поділили на роти, одягли у рвані салдацькі мундури.

Другого дня розбудили нас о четвертій годині ранку, наказали почистити чоботи, полатати мундури, штани й погнали на смотр. О дев'ятій годині прийшов до нас ротний командір. „Смирно!“—крикнув якийсь старший, мов несамовитий, так що я мало не впав. Ротний поздоровкав ся й вилаяв нас поганою лайкою за те, що не враз відповіли. Ротний підійшов до мене й, дивлючись у якийсь папер, запитав:

—Чем занімал ся?—і штовхнув мене в груди.

—Робітник—відповів я.

—Врьош, скатіна, ти маляр!

Я хотів відповісти, але ротний закричав на мене: „молчать, сукін син!“—і звелів тому салда-тові, з яким я вчора про собаку балакав, мене одвести на бік.

Оце, думаю, матиму халепу за вчерашню собаку. Так простояв я аж поки командір усіх не перепитав, а потім покликав мене й каже: „бегать умеєш?“

—Та вдома, як парубком був, доводилось.

Це, видко, дуже його вразило й він як насяде на мене, як почне лаяти, приплітаючи все до кожного слова „мать“, а далі показав, як треба бігати, й закричав: „бегом, марш!“

Про світові події оповідав т. Т., який висловив гадку, що мир буде хоть не так скоро, як чекало ся, а все таки наближається, бо з кінцем 1915 р. ніхто не говорив про мир, а з кінцем 1916 р. майже всі заговорили.

Далі т. Т. оповів, що на заходи, як Німеччини, так і нейтральних держав, згодитись до мирових переговорів, Англія з союзниками рішуче заявила, що мириться ся не будуть по багатьом причинам, а більше по тій, що вони (Англія і К^о), мовляв, йдуть визволяти малі народи з під власти Німців, та Австрійців.

Та чи то ж правда? Як так, то тоді Англія мусить своїм підневольним націям, а Росія своїм дати те, чого бажають иншим.

З віча розійшли ся з співом „Ще не вмерла Україна.“ Присутніх було понад 400 люда.

.Л. Л.

Театр. На Новий Рік (1/14 січня) йшла комедія Кропивницького „Чмир.“ Т-во Лисенка, щоб розважити табір, поставило сю „веселу“ пєсу, але ж... дуже помилилось.

Що властиво дає вона нам зараз у сучасний момент? Ні щирої веселости, ні життєвої науки. Демко Шпінька (Чмир) з жінкою, що задрали носа розбогатівши несподівано, і знов, протринькавши добро, опинились в злиднях, не викликають ніякого почуття, окрім неприємної нудьги. Самою песою може пояснюється й незадовольняюче вражіння, яке зісталось від гри. Головна роля Чмира (т. Б-ко)

Отак пробігав я цілїсенький день, а ввечері засадили нас за „словєстность“, себто за ту науку, яка вчить, що таке царська служба, як на ній поводитись, кого звати „ваше благородіє“, кого „високоблагородіє“, кого „превосходїтельство“ і т. д.

Як прийшов я на „словєстность“, старший скомандував—„садїсь“. На лихо я не знав, що треба швидко сїдати й до мене присїкались, примусивши з сотню раз встати й сїсти під команду „встань“, „сядь“. Це минуло, трапилось нове. Треба було все говорити по московському, а я, звичайно, цілком не міг. Цілі години мусїв я повторяти за „дядьком“: „солдат есть полковая лошадь, слуга царю й отечеству, защїта їх от врагов внешїх і внутренїх“ і т. д. Глузували з мене так, що я врештї захворів на серце й лїкар поклав мене до „околодку“. Там я пролежав два місяці, а тим часом у нашій ротї змінили командїра на добру людину, що не дозволяв глумити ся над народом. Новий ротний зацікавив ся мною й почав розпитувати, що я вдома робив, кого лишив і т. д. Я відповідав йому напів по українському.

Одного разу мене покликано до хати ротного командїра. Я налякав ся, бо думав, що це буде менї знову „собака“. Але ж я помилив ся. Ротний

була проведена гарно; тільки иноді артист шаржував (передавав кутті меду). Варка (т. К-жа) й Овсїй (т. З-ко) були більш вялими для своїх ролей. Зїнько—однісїнька симпатична душею людина був представлений не досить яскраво. Волостний писар виглядав занадто молодим для 7-х дїтей. До того ще й із завісою дійшло майже до скандалу: при кінці 2-ої дїї вона рішуче відмовила ся спускатись. Добре, що артисти як раз випивали, і так за випивкою просидїли, незважаючи нї на що, аж поки зовсім спустили завісу.

Як не прикро, а треба сказати, що вечір не вдався.
Щирий.

ВІЙНА.

(від 10. грудня 1916. до 14. січня 1917. р.)

Французько-англійський фронт.

Англіїці почали наступати коло Іперн на просторі 1600 метрів, але Німці їх відбили. Таксамо коло Бамон вигнули лїнію німецьких позицій ледво на 1/2 кільметра, що не має ніякого значіння.

Ливонсько-російський фронт.

Дня 10. січня підняли наступ Росіяни від берега Риги по Сморгон, а 12 січня коло Динабурга, але обидва наступи відперли Німці з великими втратами для Росіян і зайняли кращі становища та взяли 300 салдатів і 2 офіцери до неволї.

завів зі мною балачку про домашнє життя, про батьків, братів і т. д. Потім зайшла мова про козаччину, Запорожську Сїч. Все, що знав я про давнину, розказав ротному. Цього дня й до тепер не можу забути.

Тим часом салдацьке життя змінило ся на краще; не чути вже було більше брудної лайки; правда, суперечки між нами й „кацапами“ не припинили ся, бо вони ненавидїли не тільки нас, але й пана капїтана, Українця з Катеринославщини.

Так ішли дні за днями, місяці за місяцями. Минув рік, минув другий, третий. Кінчив ся строк моєї служби й я помандрував до дому. Маленький братусь, Гриць, як почув мою розмову, то так і вітсахнув ся. „Це не наш Івась, він і балакає не по нашому!“. Прийшло ся знову менї вчити ся рїдної мови, бо як тільки, бувало, забалакаю на вулицї по московському, так зараз і почнуть глузувати з мене парубки з дївчатами.

.Л-ко.

Румунсько-сємигородський фронт.

Дня 10. сїчня наступали Росїяни в горах в Сусїта, але тїльки панесли великі втрати, а в долинї Ойтош під непором союзних військ мусїли цофнути ся о кілька вершин на схїд.

В околицї Галайцу наступають Нїмцї поволї вперед. Заняли села Буртеа й Мігалєа і наближають ся до крїпости, яка має добре до оборони положенне між трома ріками і озером на горі. Город сам горить під стрїлами артилерїї. Оборорою командує ген. Сахаров під кермою Брусїлова. Брусїлов боронить це місто великою силою, бо з упадком його, Росїяни втратили би лїнїю Серету, а ціла Бєсарабїя стояла би отворена перед ворогом. За увесь той час взято в неволю в Росїян 8.040 салдатів і 105 офіцерів.

М И Р.**НІМЕЦЬКА НОТА ДО НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.**

Дня 11. сїчня вислано до неутральних держав ноту такого змісту: Відповідь почвірного порозуміння виключає всяку можливість нам відповідати на неї. Про причину війни судитиме історія, се ж було: політика окруження ворогами Нїмеччини зі сторони Англії, політика відплати Франції, стремлїнне Росїї до Царгороду, підюдженне Сербїї, морд архикнязя в Сараєві і загальна мобїлізація в Росїї. А тепер ті самі держави жадають Альзасу-Льотарингїї та иньших надрєнських провінцій, зменьшення австрїйсько-угорської монархїї, подїлу Туреччини і задавлення Болгарїї. Супроти того ми не є одвічальні за дальший пролив крови. Вони говорять, що доти неможливий є мир, поки не будуть відбудовані права і вольности та не буде признаним права національностей і істнованне малих держав, але світ не може одобрити їх лицемїрства, як візьме під увагу долю ірляндського народу, знищення свободи і независимости Бурїв, завойовання північної Африки Англією, Францією і Італїєю, гнобленне росїйських „їнородців“ в Росїї і теперїшне нечуванне в історїї знасилюванне Греції. Закид зломання міжнароднього права опрокидаєм на наших ворогів, примус голодом проти Нїмеччини, натиск на неутральних, ужитте чорношкірих народів проти білої раси, зтягненне цивїльної людности з Прусїї, Альзасу-Льотарингїї, з Галичини й Буковини в свої далекі області—вважаєм за проступок наших противників проти міжнароднього права. Що до Бельгїї, то судьба на Бельгїю впала з вини їх, не з нашої, а закиди насильства опрокидаєм, як неправдиві. Коли відкидають наше мирове предложенне, то відповідальність за пролив крови спаде на їх, а Нїмеччина зі союзниками буде обєтоювати свої права війною,

що принесе їх народам честь, істнованне і свободу розвитку ураз з добробутом цілої Європи у взаїмній рівноуправности народів для осягнення великих завдань культури.

Вїсти з Росїї й зі світа.**ЗМІНА МІНІСТРІВ В РОСІЇ.**

З Петербурга через Стокгольм пришла вїсть: Президент мїністрів Трепов і мїністер просвіти гр. Ігнатїєв перейшли в стан спочинку (в одставку). Новим президентом мїністрів іменовано кн. Голїцина, сенатора і члена Правїт. совєта, а мїністром просвіти став сенатор Кульчицький.

Ся вічна зміна мїністрів у Росїї є признакою внутрїшнього безладдя царської держави—та від зміни мїністрів у Росїї не залежить зовсім справа мира. Князь Голїцин заявив раз, що Дума стане мовчати, як дістане по лобі. Отже сей курс нового мїністерства є реакційний.

ЦАР ОБІЦЮЄ АВТОНОМІЮ ПОЛЬЩІ.

Граф Вельопольський дістав від царя на авдївнїї (послуханню) в Царськїм Селї обїцянку, що найповнїший царський манїфєст в справї „Зєдїєної Польщї“ говорить про парламентарний устрїй з власним соймом на чолї і власною армією в Польщї.

УТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РАДИ В ПОЛЬЩІ.

Польська державна Рада під покровом Нїмеччини складаєть ся з представників консервативної партїї, поступового центра і радикальної лївицї. Зї сторони Нїмців комісарем іменовано старшого державного радника (совїтника) Ір. Лєрхєнфєльд-Кєфєрїнг. Ся рада має зайнятись утвореннем польської армії проти Росїї в злуцї з Нїмцями.

ЩОДЕННИЙ ВИДАТОК РОСІЇ НА ВІЙНУ.

Росїйський мїністер фїансїв Барк подав до урядового відома, що денний видаток Росїї на війну виносить 45. мїліонів.

Хто їх буде платити по війнї?!

ЯК ЗАМОРДОВАНО РАСПУТІНА?

„Чудотворний“ селянин-монах Распутін удостоїв ся смерти в сей спосіб. Між аристократією завязав ся заговор, як би сього мужика відсунути від царя. На його візитну карту покликुвав цар незначних людей, без образования на високі становища. Тому змова рішила жеребом, що згладити зі світа його має кн. Юсупов.

Сей князь, як оповїдають дочки Распутїна, став навідувати їх батька тайним входом через домову церкву. Між поліційними шпіонами, що мали хоронити Распутїна, найшли ся два англїйські агенти, що були втаємнені в плян убивства, во-

ни пильнували входу до палати, де його вбито. Кн. Юсупов з Пуришкевичем запросили Распутіна на пир до сеї палати. Підчас найвеселішої забави серед розпусти, в якій брали участь княжна Радзівілова графиня Крейц і балеріна царського балету, Коралі—увійшов петербуржський градоначальник Бальк, висланий Протопоповим на охорону Распутіна. Та його випросили. Далі зняла ся суперечка. Один з гостей вручив пістоль Распутінові, жадаючи від його самоубивства, або опущення Петербурга. Тоді князь Юсупов і Пуришкевич дали стріли по ньому, і третім стрілом його вбито. Його труп завинули в плащ, вложили в повозку, яку повезли перебрані паничі з аристократії. Вони відвезли до Неві, де прорубали полонку і пустили під лід. На другий день найдено труп коло Петровського мосту в Неві. Сторонники Распутіна кн. Васильчикова і княг. Мещерська та інші покинули столицю, не чуючи ся безпечними.

„Мощі“ відвезли на кошт держави на Сибір до його села серед великого здвигу аристократії, чиновників, та думських послів. Отак згинула „темна сила“ чарівник царя, знаменитий роспутник, що його примхам підлягав увесь двір і ціла держава, — а він сам не вмів добре писати.

ВИЦОФАННЕ ВІЙСЬКА З САЛЬОНІК.

„Реч“ доносить з віродостойного жерела: Російській дипломатії повело ся переконати, що увесь похід Сарая не веде до ціли, тим більше, що доповнити його армію мала тепер виключно Росія. З огляду на се армію Сарая мають відкликати з Сальонік на інший фронт. Се мало рішити ся на конференції в Римі. Слідуюча конференція має бути в середині січня в Петербурзі.

ВЕЛИКА ОФЕНЗИВА ПОЧВІРНОГО ПОРОЗУ-МІННЯ.

На французьким фронті помітно приготування великої офензиви в місяці лютому. Таку офензиву заповіла і Росія, яка домагаєть ся ще другої експедиції на Дарданелі.

ЗА АВТОНОМІЮ УКРАЇНИ.

Льозанська „L' Ukraine“ в. ч. 18. з 25. грудня м. р. доносить „з поважного жерела“:

Гурт Українців, який числить поміж своїми членами проф. Грушевського і думського посла Александрова, працює тепер при співучасті проф. Мілюкова над предложенем закона про автономію України. „Новое Время“ впевнає, що українське питанє буде предметом парламентарних нарад на однім в близьких засідань думи. („Діло“).

ВІДЗНАЧЕНЄ ПРОФ. Ф. ВОВКА.

Французьке правительство відзначило—як доносить „Реч“—відомого нашого ученого проф. Федора Вовка, голову антропологічного товариства

в Петрограді, що переводив перед роком свої студії в Галичині й Буковині орденної почесного легіону. Таке саме відзначенє припало й управителеви етнографічного відділу музею ім. царя Олександра III. Н. Могилянському (братови письменника Вихайла). Почесні відзначеня назвоних двох рос. Українців з боку французької республіки тим знаменніші, що поза ними одержали їх в Росії ще тільки отсі учені Великороси: члени академії Конрадов і Павло (великі хрести), член академії Лаппо Данилевський (звичайний офіцерський хрест), а проф. Ростовцев орден почетного легіону. Всіх названих учених повідомив про відзначенє письменно французький посол в Петрограді. („Діло“).

ЖЕРТВИ.

Від роб. ком. Вецляр (шахта) одержано через т. Левицького 55 мар. 30 ф. жертв на слідуочі ціли:

На Союз Визволення України—20 мар.

„ Волинські школи—20 мар.

„ сиріт і вдів волинських—15 м. 30 ф.

Сї жертви зложили слідуочі т.т.: Зозуля 3 м., Левіцький 2 м., Лазаренко 2 м., Охрименко 2 м., Паскочник 2 м., Барановський 1 м. 50 ф., Гордієнко 1 м. 50 ф., Шутенко 1 м. 50 ф., Милащенко 1 м. 50 ф., Мельничук 1 м. 50 ф., Костоглод 1 м., Костюк 1 м., Бондарчук 1 м., Кулинич 1 м., Канівець 1 м., Різників 1 м., Барабаш 1 м., Перевертень 1 м., Охрименко 1 м., Манишевський 1 м., Савляк 1 м., Гаращенко 1 м., Садовий 1 м., Сомиков 1 м., Шкавуна 1 м., Катур 1 м., Верещак 1 м., Вюков 1 м., Пиварчук 1 м., Вдовиченко 1 м., Довгань 1 м., Буячий 1 м., Бублик 1 м., Проценко 1 м., Бойко 1 м., Татянкин 1 м., Пилипенко 1 м., Уваров 1 м., Курченко 1 м., Винник 1 м., Купрієнко 1 м., Рижков 1 м., Шапочник 1 м., Заверталюк 1 м., Ушаков 1 м., Вдовиченко 1 м., Лисиця 50 ф., Лисюк 30 ф., разом 55 м. 30 ф.

На волинські школи пожертвували свій гонорар співробітники „Просвітнього Листка“ („Громадської Думки“) за надруковані річи в числах з 27 по 38: Волиняк 7 м. 52 ф., Перемога 72 ф., Зубченко 7 м. 24 ф., Михайлівський 1 м. 42 ф., Чемяра 7 м. 98 ф., Трутень 5 м. 6 ф., В—с 3 м. 78 ф., К—ий 5 м. 26 ф., Подоляк 6 м. 78 ф., Суспільний 1 м. 68 ф., Тополя 84 ф., Гончар 17 м. 6 ф., С—енко 1 м. 54 ф., Любисток 2 м. 56 ф., Офіра 12 м., 4 ф., Січовик 1 м. 70 ф., Т. Г. 40 ф., А. Я. 1 м. 44 ф., Марищак 1 м. 98 ф., Барва 96 ф., Троянда 72 ф., Боязливий 1 м. 60 ф., Мороз 51 ф., І. Д—ва 76 ф., Руц-Голь 2 м. 16 ф., П. К. 5 м. 10 ф., Полтавський 1 м. 70 ф., Сваюля 72 ф., Інтернаціонал 2 м. 10 ф., Искра 1 м. 32 ф., Ц. Д. 1 м. 8 ф., М—ий 60 ф., Л— 64 ф., Ч— 44 ф., Патлах 2 м. 8 ф., Слухач 74 ф., Б— 42 ф. Разом 111 мар. 15 ф.

На волинські школи: Учні 5 кл. табор. шк. 1 м. 75 ф.

„ 4 „ „ „ 2 — 30 —

„ 3 „ „ „ 5 — 30 —

„ 2 „ „ „ 1 — 95 —

„ 1 „ „ „ 1 — 64 —

Разом 12 м. 94 ф.

О Г О Л О Ш Е Н Ї Є.

Полонений Петро Ісаков, таб. Раштат, 4 роти № 28483, прохає відкликнути ся своїх т-шів: В Пилипенко, В. Кривцова, Т. Бурдейного, Грузького і Висоцького 231. Драгочинського полку, які може є у вецлярському таборі.

Загублена записна книжка з картками, письмами і двома квітками—на пай в чайні № 160 і на вклад в комитет по здобутку продуктів № 1 на 1 марку. Того, хто найшов, дуже прохають повернути хазяїну через Редакцію.

МІСЯЧНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ кооперативної чайні за м. грудень 1916. року.

П Р И Б У Т К И . Р А Х У Н О К К А С И . В И Д А Т К И .

П Р И Б У Т К И .		Р А Х У Н О К К А С И .		В И Д А Т К И .	
	мар.	ф.		мар.	ф.
Лишило ся у касі готівкою на 1. грудня.	2609	94	Куплено краму	405	36
Вторговано за крам.	7430	85	На канцелярські прилади	47	25
Вторговано за ящики і банки від краму	6	15	Торгові трати.	3	20
Одержано на фонд українського сина.	10	—	Закупно майна	5	70
На волинські школи.	—	20	Видано запомоги прислузі й робітникам.	155	80
Вкладів	1	70	За часописі	5	40
Повернуто торгових й інших трат.	11	80	Виплачено боргу	4629	18
Пасвих поступило	111	60	Видано дивіденди	183	64
			Видано жертв.	590	45
			Вернено паїв	5	70
			Вернено вкладів.	6	70
			Нагорода членам управи за листопад.	69	—
			Решта на 1. січня 1917 р.	4080	86
Білянс	10182	24	Білянс.	10182	24

П Р И Б У Т К И . Р А Х У Н О К К Р А М У . В И Д А Т К И .

П Р И Б У Т К И .		Р А Х У Н О К К Р А М У .		В И Д А Т К И .	
	мар.	ф.		мар.	ф.
Решта на 1. грудня 1916 р.	2210	01	Продано краму	7430	85
Куплено в борг	4461	15	Витрачено краму на упр, присл. й роб.	48	55
" " за гроші	395	36	За доставку краму з города	5	12
Злишки краму	94	75	На ревізійну комісію	1	65
Повишена розцінка	1	80	Зіпсовано краму	8	67
Поправки	10	—	Поправки	10	—
Валового прибутку на крамі	1128	23	Решта на 1. січня 1917 р.	796	46
Білянс.	8301	30	Білянс	8301	30

П Р И Б У Т К И . Р А Х У Н О К З И С К І В І В Т Р А Т . В И Д А Т К И .

П Р И Б У Т К И .		Р А Х У Н О К З И С К І В І В Т Р А Т .		В И Д А Т К И .	
	мар.	ф.		мар.	ф.
Одержано за банки від краму	6	15	Канцелярські трати.	47	25
Повишена розцінка	1	80	Торгових трат	3	70
Лишки краму	94	75	Закуплено майна	10	20
Волового зиску на крамі за м-ц груд.	1128	23	Запомог. служац. і робітникам.	154	—
			Для часописі	5	40
			Витрачено краму на служ. і робіт.	48	55
			За приставку краму.	5	12
			На ревізійну комісію	1	65
			Зіпсовано краму	8	67
			Віднесено к бор. по рахун. за сах. у лист.	20	—
			Чистого зиску за грудень	926	32
Білянс.	1230	93	Білянс.	1230	93

А К Т И В . Б І Л Я Н С на 1-е грудня 1916. року. П А С И В .

А К Т И В .		Б І Л Я Н С на 1-е грудня 1916. року.		П А С И В .	
	мар.	ф.		мар.	ф.
У касі готівкою	4080	86	Капітали:		
Краму	796	46	Пайовий	536	10
			Вклади	75	—
			Нерухомий	30	—
			Запасний	1053	54
			Фондовий	213	27
			Борг	905	02
			Невиданої дивіденди	644	57
			" " жертвен.	493	43
			Чистий зиск за грудень 1916 р.	926	39
Білянс.	4877	32	Білянс.	4877	32

Ч Л Е Н И

	Членів	Сума паїв.	
		мар.	ф.
На 1-е грудня було членів	1341	430	20
За грудень вписало ся	371	111	6
" " виписало ся	19	5	70
На 1-ше січня числить ся членів	1693	536	10

У П Р А В А .